

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.III.38.139/2015/6.

A tanács tagjai: . Kovács András a tanács elnöke
 . Fekete Ildikó előadó bíró
 . Kovács Ákos bíró

A felperes: felperes neve

A felperes képviselője: Fekete Ügyvédi Iroda

Az alperes: Magyar Nemzeti Bank

Az alperes képviselője: (...) jogtanácsos

A per tárgya: fogyasztóvédelmi ügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó: felperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, 13.K.33.114/2014/19.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 13.K.33.114/2014/19.számú ítéletét és az alperes 2014. július 23-án kelt H-FH-I-B-192/2014. számú határozatát részben, az alperesi határozat II. pontjára vonatkozóan hatályon kívül helyezi. Egyebekben a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a Kúria az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 50.000 (ötvenezer) forint együttes elsőfokú és felülvizsgálati rész-perköltséget.

A feljegyzett kereseti és felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak helye nincs.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperes 2014. március 3-án hivatalból vizsgálatot indított a felperesnél a 2012. január 1-től 2014. április 30-ig terjedő időszakra vonatkozóan. A vizsgálat során tett megállapításokra tekintettel a 2014. július 23-án kelt H-FH-I-B-192/2014. számú határozatának I. pontjában a felperest a pénzforgalmi szolgáltatások nyújtására irányuló szerződés módosításának kezdeményezése során nyújtott előzetes tájékoztatásra vonatkozó jogszabályi rendelkezések megsértése miatt - az azok betartására való felhívás mellett - 1.500.000 forint fogyasztóvédelmi bírságot szabott ki.
- [2] A határozat II. pontjában a pénzforgalmi szolgáltatások nyújtására irányuló szerződés új díj bevezetésével történő, hátrányosan egyoldalú módosítását tiltó jogszabályi rendelkezés megsértése miatt - a jogsértő magatartás további folytatásának megtiltása mellett - 3.500.000 forint összegű fogyasztóvédelmi bírságot szabott ki. A II./A. pontban kötelezte a felperest a jogsértő állapot megszüntetéséig felszámított díjak fogyasztók számára történő visszatérítésére. A II./B. pontban kötelezte a felperest, hogy a végrehajtásról tett intézkedéseiről meghatározott határidőkön belül tájékoztassa az alperest.
- [3] A határozat III. pontjában a pénzforgalmi szolgáltatások nyújtására irányuló szerződésben foglalt díj számítási módjának a fogyasztó számára hátrányos, egyoldalú módosítását tiltó jogszabályi rendelkezés megsértése miatt - a jogsértő magatartás további folytatásának megtiltása mellett - 8.500.000 forint fogyasztóvédelmi bírságot szabott ki. A III./A. pontban kötelezte a felperest, hogy a felszámított díjak összegét a jogsértéssel érintett valamennyi fogyasztó számára térítse vissza, és a III./B. pont szerint a megtett intézkedésekről tájékoztassa az alperest.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [4] A felperes keresetében az alperes határozatának felülvizsgálatát, hatályon kívül helyezését, és az alperes új eljárásra kötelezését kérte. A tájékoztatási kötelezettség megsértésével kapcsolatos alperesi megállapítás vonatkozásában idézte a fogyasztóknak nyújtott hitelekéről szóló 2009. évi CLXII. törvény 18., 19. §-ait, a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló 2009. évi LXXXV. törvény (a továbbiakban: Pft.) 10. § (1) bekezdés dd) pontját, 14. § (1) bekezdés k) pontját, és arra hivatkozott, hogy amennyiben a honlapján teszi közzé a változásokat, az megfelel a Pft. 15. § (3) bekezdésében meghatározott tájékoztatásnak. Hangsúlyozta, hogy az „Általános Szerződési Feltételek forintban és külföldi, konvertibilis pénznemben nyilvántartott fizetési számlák vezetéséhez” megnevezésű dokumentum a tájékoztatási kötelezettség vonatkozásában rögzíti, hogy a felperes az ÁSZF és Hirdetményei kirendeltségeiben és honlapon történő hozzáférhetővé tételével tesz eleget ezen kötelezettségének. A keretszerződésében nem vállalt külön kötelezettséget arra, hogy az ügyfeleit írásban is értesíti.

Arra hivatkozott, hogy a Hirdetmény a felmondás lehetőségét tartalmazza, és megjegyezte, hogy az ÁSZF 17. fejezetének 17.3. pontja szerint az ügyfél a keretszerződést bármikor jogosult díjmentesen azonnali hatállyal megszüntetni, függetlenül attól, hogy történik-e módosítás. Összességében arra hivatkozott, hogy az alperesi határozat indokolásának hiánya okán, valamint azért, mert a hivatkozott jogszabályok nem tiltják a Pft. 15. § (3) bekezdésében foglaltak felperes által alkalmazott formában történő teljesítését, az alperesi határozat jogszabálysértő.

- [5] Az új díj bevezetésére vonatkozó alperesi megállapítással kapcsolatban kifejtette, hogy a hivatkozott díjtételek már a keretszerződés megkötésének időpontjában nevesítve voltak, de ezekért nem számított fel díjakat, azaz a díjak összezszerűvé tétele nem minősül új díj bevezetésének. E körben hivatkozott a PSZÁF 2012. november 13-án kiadott hírlevelére, valamint a szóvivő nyilatkozatára, mely szerint a díjak és költségek esetében, amelyek a kondíciós listában „díjmentes” vagy „jutalékmentes” megjelöléssel már szerepeltek, nem érvényesül a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 210. § (12) bekezdése szerinti kizárás, azaz a 0 forint díjtétel megemelheto.
- [6] Kifogásolta, hogy az alperes a bírság kiszabásánál nem határozta meg a mérlegelés szempontjait, nem mérte fel, hogy milyen terhet jelent a felperes számára a határozatban foglaltak végrehajtása, sőt azt sem vizsgálta, hogy az új díjak bevezetése sérti-e a fogyasztók érdekeit, továbbá az a fogyasztók milyen körét érinti. Ezek elmaradása miatt a határozat sérti a Ket. 72. § (1) bekezdés ec) pontját.
- [7] A számítási mód megváltoztatására vonatkozó alperesi álláspontra hivatkozással kifejtette, hogy a díjszámítás módját semmilyen jogszabály nem írja elő, azt a felek szabadon határozhatják meg. Arra hivatkozott, hogy a határozat e körben azért is jogsértő, mert a tranzakciós illeték bevezetése lehetővé tette a hitelintézetek számára, hogy annak mértékéig ezen összegeket áthárítsák az ügyfelekre. Figyelemmel arra, hogy a tranzakciós illeték tekintetében törvényileg eltörlésre került a maximum összeg, így a felperes a jogszabályok szerint járt el, amikor a saját szerződéseit tekintetében is eltörölte a maximum összeget, ez azonban a számítás módjának megváltoztatását nem jelenti. Megjegyezte, hogy erre az ÁSZF 16. fejezetének a) pontja is lehetőséget adott, és lehetővé teszi, hogy a pénzügyi szolgáltatásokat terhelő közteher - fizetési kötelezettség növekedésének mértékéig - változtasson a díjtételeken.
- [8] Az alperes a kereset elutasítását kérte, a határozatban foglalt álláspontjának fenntartása és további kifejtése mellett.

Az elsőfokú ítélet

- [9] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét alaptalannak értékelte, és

elutasította azt. Ítéletének indokolásában rögzítette, hogy a felek között nem volt vitatott, hogy a felperes a korábbi fix díjait akként módosította, hogy a díjait százalékszámítással állapította meg, és ahhoz a korábbi fix díj összegét minimum összegként rendelte hozzá. A felperes azt sem vitatta, hogy egyoldalú szerződésmódosítás keretében került erre sor, a felperes a tranzakciós illetéket hářította tovább az ügyfeleire. A vita tárgyát egyrészt az képezte, hogy a korábban fix összegben meghatározott díj százalék-érték és minimum díjtétel megállapítása a díj számítási módja megváltoztatásának minősül-e, továbbá az alperesnek - amennyiben számítási mód megváltoztatásáról van szó - vizsgálnia kellett-e, hogy a módosítás mely okra tekintettel történt (tranzakciós illeték bevezetése), összege meghaladta-e a tranzakciós illeték mértékét.

- [10] Kiemelte a bíróság, hogy a pénzügyi tranzakciós illetékről szóló 2012. évi CXVI. törvény (a továbbiakban: Pti.) nem tiltja a pénzügyi tranzakciós illeték valamely díj (jutalék, költség, stb.) megemelése útján történő ügyfelekre hářítását. Ugyanakkor az is ténykérdés, hogy a tranzakciós illeték áthářítása egy lehetőség a pénzügyi szervezetek számára, amelynek alkalmazása esetén sem a Pti., sem a Hpt. nem ad felmentést a Hpt. 210. § (12) bekezdésének érvényesülése alól. Megállapította a bíróság, hogy a felperes által elvégzett módosítás a díj számítási módjának megváltoztatását jelenti, ha a korábbi fix díj helyett a pénzügyi szervezet a százalék minimum forint/tétel díjtételt alkalmazza, amely a Hpt. 210. § (12) bekezdés második mondatának korlátozásába ütközik. A bíróság álláspontja szerint a számítási mód ezen megváltoztatása a fogyasztókra nézve hátrányos. Leszögezte, hogy a pénzügyi tranzakciós illeték ügyfelekre való áthářításáról való döntés a pénzügyi szervezet diszkrecionális jogkörébe tartozik, amennyiben az illeték ügyfelekre terheléséről dönt, az csak a Hpt. rendelkezéseinek maradéktalan betartásával teheti.
- [11] Az új díj bevezetésével kapcsolatban a bíróság megállapította, hogy ezen jogkérdés megítélése szempontjából releváns Hpt. 210. § (12) bekezdés első mondata értelmében szerződés egyoldalúan nem módosítható, új díj vagy költség bevezetésével. A bíróság álláspontja szerint valamely szolgáltatás díjmentesként, illetve 0 forintos díjtétellel történt feltüntetése azt jelenti, hogy az adott szolgáltatást a pénzügyi szervezet bármely térítés, fizetési kötelezettség nélkül nyújtja. Amennyiben a díjmentes szolgáltatást a szolgáltató nem akciós „díjként” (például meghatározott hónap időtartamra vonatkozóan) hirdeti meg, a fogyasztó az adott szolgáltatást abban a tudatban veszi igénybe, hogy az díjmentesen, azaz konkrét, a szolgáltatáshoz rendelt díj nélkül használhatja, amely a pénzügyi szervezetek közötti választást is befolyásoló tényező. Megalapozottan hivatkozott ezért arra a felperes, hogy az alperesi álláspont azt eredményezné, hogy a felperes indokolatlanul hátrányosabb helyzetbe kerül azokkal szemben, akik eredetileg valamilyen díjat rendeltek az adott szolgáltatáshoz. A díjmentesség

meghirdetése éppen a fogyasztó döntésének befolyásolását szolgálja, azaz a díjmentességet hirdető szolgáltatóval való szerződéskötésre ösztönzi a fogyasztókat azon versenytársakkal szemben, akik eleve a szóban forgó szolgáltatás mellé valamely díjat rendelnek. A korábban díjmentesen nyújtott szolgáltatáshoz rendelt bármely díjtétel új díj bevezetését jelenti. A bíróság álláspontja szerint helyesen utalt e körben arra az alperes, hogy mind a Hpt., mind a Pft. rendszertani, azok rendelkezéseit a maguk összességében vizsgáló elemzéséből az is kitűnik, hogy a díj fogalma fizetési kötelezettség nélkül nem értelmezhető. Mindezek alapján a felperes azon hivatkozása, mely szerint az ingyenesen biztosított szolgáltatás díját emelte meg, minden alapot nélkülöz. Utalt arra a bíróság, hogy a PSZÁF közlemény, és a szóvivői tájékoztató jogi kötőerővel nem rendelkezik.

- [12] A Pft. 15. § (3) bekezdésének megsértése kapcsán megállapította a bíróság, hogy a keretszerződés módosításának kezdeményezése esetén a pénzforgalmi szolgáltató köteles az ügyfelet tájékoztatni arról, hogy a módosítást az ügyfél részéről akkor lehet elfogadottnak tekinteni, ha annak hatályba lépése előtt a szolgáltatót nem tájékoztatta arról, hogy a módosítást nem fogadja el. Ezen fogyasztóvédelmi rendelkezés célja, hogy a fogyasztó a szerződésmódosítás kezdeményezésekor, azzal egyidejűleg kapjon tájékoztatást a keretszerződés módosításának kezdeményezéséről, és egyúttal az őt a szerződésmódosítás esetén megillető azonnali és díjmentes felmondási jogról, valamint arról, hogy a szerződésmódosítást részéről elfogadottnak kell tekinteni, amennyiben a szerződésmódosítás hatálybalépését megelőzően e jogával nem él. A Pft. 15. § (3) bekezdése szerint a pénzügyi szervezet minden egyes szerződésmódosítás kezdeményezésekor, azzal egy időben köteles megadni a fogyasztók részére a szóban forgó tájékoztatást, azaz azt nem helyettesítik az ÁSZF-ben foglaltak, annak pedig a tájékoztatás megtörténtének vizsgálata és értékelése szempontjából nem volt jelentősége, hogy egyébként a felperesnél a felmondás díjmentes, mert a tájékoztatási kötelezettség megtétele alól ez nem mentesít. A felperes által hivatkozott jogszabályi rendelkezésekre utalással a bíróság megállapította, hogy a fogyasztóknak nyújtott hitelekéről szóló 2009. évi CLXII. törvény hatálya a fogyasztóknak nyújtott hitelekre terjed ki, azaz a perbeli esetben az eltérő vizsgálati tárgyra tekintettel nem alkalmazható. A Pft. 10-12. §-ai a szerződéskötést megelőző tájékoztatási kötelezettségről rendelkeznek, így ennek sem volt jelentősége, a Pft. 14. § (1) bekezdés k) pontja pedig a keretszerződés kötelező tartalmi elemei körében rögzíti a tájékoztatási kötelezettséget (módját és gyakoriságát), a tájékoztatási kötelezettségre vonatkozó általános szabályok keretszerződésben való rögzítése azonban nem pótolja a pénzügyi szolgáltatók a konkrét esetben - így a szerződésmódosítás kezdeményezésekor - fennálló tájékoztatási kötelezettségét.

- [13] A bíróság kiszabása kapcsán az elsőfokú bíróság a Pp. 339/B. §-ában

foglaltakra hivatkozott, és megállapította, hogy az alperesi határozat az egyes bírságtételek kapcsán részletesen tartalmazza a mérlegelési szempontokat, a felperes pedig maga sem tudott megjelölni olyan szempontot, amelynek a mérlegelését a jogszabály előírja, és annak figyelembevételét az alperes elmulasztotta. A felperes azon hivatkozása, mely szerint az alperes azt nem vette figyelembe, hogy milyen terhet jelent számára a határozat végrehajtása, nem foghat helyt.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[14] A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését kérte, a keresetében foglaltakat fenntartotta, másodlagosan a hatályon kívül helyezés mellett az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet sérti a Hpt. 210. § (12) bekezdésében a Pti. 15. § (3) bekezdésében, a Pft. 10. § (1) bekezdés db) pontjában és 14. § (1) bekezdés k) pontjában, valamint a 2009. évi CLXII. törvény 18-19. §-ában foglaltakat. Kifejtette, hogy a jogszabályokkal ellentétesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes a korábban fix összegű díjmeghatározás helyett a százalékos díjtételek alkalmazásának bevezetésével megsértette a Hpt. 210. § (12) bekezdésében foglaltakat. A díjakra vonatkozó számítási módot a jogszabály nem határozza meg, az nem csak fix összeggel, hanem egyéb módon is történhet. Ennek megváltoztatásától sem tiltja el a jogalkotó a hitelintézetet, csak akkor, ha az az ügyfelekre számszakilag kimutatható hátránnyal jár. A felperes esetében a fix díjak évente egyszer a KSH által közzétett előző évi infláció mértékével kerültek emelésre, amit egyébként a törvény lehetővé tett. A felperes a tranzakciós illeték bevezetésekor nem a fix díjat emelte, hanem a díjszámítás módját változtatta meg úgy, hogy az első alkalommal a fix díj helyett 0,1%-ot számított fel, de minimum annyit, mint a korábbi fix díj volt. Ennek okán ez többletbevétel nem eredményezett, hiszen az ügyfélnek a fix díjat addig is meg kellett fizetni. A tranzakciós illeték áthárítását nem tiltja törvény. A maximum 6.000 forintos felső határ ezeknél a tranzakcióknál nem igazán releváns, mivel legalább 6 millió forintos terhelés esetén jelent 0,1% 6.000 forintot. Az új Hpt. hatálybalépésekor már a fix díjra lett igazítva a tranzakciós illeték mértéke, ami azt jelenti, hogy kizárólag csak a tranzakciós illetéket fizette meg az ügyfél. Ebből a felperesnek többletbevétele egyáltalán nem származott. Ennek okán kellett volna a tényállást feltárni abból a szempontból, hogy a felperes okozott-e kárt, többletköltséget az ügyfeleinek. E körben az elsőfokú bíróság is téves álláspontra helyezkedett, mert amennyiben nem eredményez semmilyen hátrányt az ügyfeleknek a felperesi intézkedés, nem valósulhatott meg a Hpt. megsértése sem.

[15] A jogszabályokkal ellentétesen állapította meg az elsőfokú bíróság,

hogy valamely korábban díjmentesként feltüntetett szolgáltatás díjtétellel történő feltüntetése a fogyasztó hátrányára történő egyoldalú szerződésmódosítást jelent. A felperes jogi álláspontja szerint azzal, hogy a Hirdetményeiben feltüntetett díjmegnevezést, amelyet az éppen aktuális keretek között nem számolt fel, egyrészt versenyképességét, másrészt azt jelezte az ügyfeleknek, hogy a mérték változhat. A felperes egy meglévő, a Pti. hatálybalépése előtt ingyenesen biztosított szolgáltatás díját emelte meg, és nem egy az addigi jogviszonyokban nem létező új díjat vezetett be. Ezt az eljárásmodot a Hpt. jogszabályhelye nem tiltja, amennyiben annak a Hpt. 210. § (11) bekezdése szerinti egyéb feltételei is fennállnak. Ezeket a feltételeket a felperes előre, az Általános Szerződési Feltételeiben meghatározta, amelynek tartalmát az ügyfél aláírásával igazoltan a szerződéskötéskor megismerte.

- [16] A felperes megítélése szerint a jogszabályokkal ellentétesen állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy a felperes megszegte a fogyasztókkal szembeni tájékoztatási kötelezettségét. Az alperesnek és az elsőfokú bíróságnak is fel kellett volna tárni, hogy hogyan tehetett volna eleget a felperes tájékoztatási kötelezettségének. Ezen döntés ugyanis kizárólag az alperesi mérlegelésen alapul, amelynek szempontjait az alperes elmulasztotta ismertetni. Azt is elmulasztotta megállapítani, hogy a felperesnek származott-e bármiféle előnye a tájékoztatási kötelezettség ez irányú teljesítéséből, és az ügyfeleket érte-e hátrány a felperesi eljárásmodból eredően.
- [17] A felperes álláspontja szerint a jogszabályokkal ellentétesen állapította meg a bíróság, hogy a felperes nem jelölt meg olyan szempontot, amelynek mérlegelését a jogszabály előírja, az alperes pedig ennek figyelmen kívül hagyásával járt el. A felperes ugyanis pontosan kifejtette, hogy az alperes mely esetekben nem tett eleget tényállás-felderítési kötelezettségének, és ezt mivel küszöbölhette volna ki. A díjszámítás módjának meghatározása esetében azzal, ha azt is vizsgálja, hogy valójában az ügyfeleknek okozott-e intézkedése bárminemű többletköltséget. Az új díjtétel bevezetése tekintetében elmulasztotta feltárni, hogy a kérdéses joghelyzetben a felperes az alperes jogelődje helyzetet tisztázandó álláspontjának megfelelt-e a felperes eljárása. A tájékoztatási kötelezettség megszegése tekintetében pedig azzal, hogy nem határozta meg, hogy a tájékoztatási kötelezettség teljesítésének milyen jogszabály alapján nem fogadható el az ÁSZF-ben és a mindenki számára hozzáférhető Hirdetményekben való megtétele.
- [18] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [19] A felülvizsgálati kérelem részben alapos.
- [20] A Kúria álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megfelelő alapossággal feltárta és részletesen rögzítette ítéletének

indokolásában az ügyben irányadó tényállást, abból azonban nagyrészt téves jogi következtetést vont le.

- [21] Kiemeli a Kúria, hogy a felülvizsgálati eljárás során a Pp. 270. § (2) bekezdése és 272. § (2) bekezdése értelmében kizárólag a jogerős ítélet jogszerűsége vizsgálható, a Pp. 275. § (2) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati kérelemmel érintett körben.
- [22] Tájékoztatási kötelezettség tekintetében a Kúria osztotta az alperes (felülvizsgált határozatának I. pontjában) és a bíróság jogerős ítéletében kifejtett álláspontját. A Pft. 15.§ (3) bekezdésben rögzített rendelkezés célja, hogy a fogyasztók a szerződésmódosítás kezdeményezésekor kapjanak tájékoztatást, így az általános szerződési feltételekben foglaltak ezt az aktuális, konkrét tájékoztatást - a felperes álláspontjával szemben - nem pótolhatják, a törvényes előírás betartásának megállapíthatóságára nem alkalmasak. A jogszabály rendelkezéséből az következik, hogy az előzetes tájékoztatásnak minden szerződésmódosítás kezdeményezésekor meg kell történnie, az azzal érintett fogyasztóhoz címzett formában, a tájékoztatási kötelezettség az általános szerződési feltételekbe foglalás útján - ahogy a neve is tartalmazza, „általánosságban” - jogszerűen nem teljesíthető.
- [23] Ezzel kapcsolatosan nem volt elfogadható a felperes azon érvelése sem, hogy az ügyfeleket emiatt hátrány nem érte, hiszen az nem fogalmi eleme a jogsértés megállapíthatóságának, azt az alperesnek tehát vizsgálnia sem kellett. A fogyasztónak nyújtott hitelről szóló 2009.évi CLXII. törvény felperes által hivatkozott rendelkezései ezen jogsértés megítélése szempontjából nem bírtak jelentőséggel, mivel az alperesi vizsgálat tárgyát a közigazgatási eljárás során nem ez képezte.
- [24] Az „új díj” kérdéskörét illetően a Kúria utalva egy korábbi eseti döntésében foglalt jogi álláspontjára (Kfv.III.37.859/2015/7.) rámutat a következőkre. Az alperes határozatának II. pontjában az új díj bevezetése, annak jogszabályba ütközése miatt szankcionálta a felperest. Kétségtelen, hogy egyetlen jogszabály sem ad fogalmi meghatározást az új díjra vonatkozóan, a díj vagy a számítási mód összefüggésére, ezért e törvényi meghatározásoknak csak a szövegkörnyezettel együtt lehet és kell az alaptörvényi jogértelmezés mezsgyéjén értelmet és jelentést tulajdonítani. Leszögezhető, hogy a díj nem azonos a mértékkel, de nem azonos a számítási móddal, vagy csak egy valamilyen matematikai művelettel előállítható pozitív összeggel, vagy akár a fizetési kötelezettséggel. A díj a törvény felfogásában, de hétköznapi értelemben is valamilyen szolgáltatás ellentételezésének kifejezése, amely lehet számszerűen leírt, vagy akár matematikai művelettel előállítható összeg is. A díj és ezzel összefüggésben a törvényszövegben használt „új díj” csak egy szolgáltatás ellenszolgáltatásaként értelmezhető. Megjegyzi a Kúria, hogy helyesen utalt az alperes ellenkérelmében a régi és az új Ptk. idevonatkozó értelmezésére, miszerint a díj és az ellenérték közé a

törvény egyenlőségjelet tesz.

- [25] Egy szerződésben díj önmagában nem állhat, ezért csak azzal a szolgáltatással együtt nevesíthető, amelyre vonatkozik. Ezzel szemben - a Kúria álláspontja szerint - egy szerződésben a szolgáltatás önmagában is értelmezhető. Az a körülmény azonban, hogy egy szerződés a szolgáltatás ellenszolgáltatását ingyenesként, összegszerűen meg nem jelöltként, vagy 0 forintban határozza meg, nem jelenti azt, hogy a szolgáltatásnak ne lenne ellenértéke, csak azt jelzi, hogy arra a szolgáltatást nyújtó meghatározott konkrét összeg formájában nem tart igényt. Több szolgáltatást, úgynevezett szolgáltatási csomag esetén a pénzügyintézet az egyes szolgáltatásokkal kapcsolatos költségeit csoportosíthatja, optimalizálhatja, és dönthet akként, hogy noha egyes szolgáltatásokra költségei merülnek fel, azok fedezetét nyeresége terhére vagy más módon teremti elő. A Hpt. 210. § (12) bekezdésében a jogalkotó a szerződésben új díj bevezetését tilalmazza, azaz egy meglévő szerződésnek egy szolgáltatással és ahhoz kapcsolódó díjjal történő kibővítését, amely a szerződő felek eredeti megállapodásában nem szerepelt.
- [26] A perben rendelkezésre állt adatok szerint nem vitás, hogy a felperes és az ügyfelei között létrejött szerződésben a felek abban állapodtak meg, hogy egyes szolgáltatások ellenszolgáltatása az adott időpontban 0 forintos, ingyenes, díjmentes, stb. volt. Minden szerződés tartalmazta ugyanakkor a szerződés egyoldalú módosítására vonatkozó rendelkezéseket is. Ez tehát magában hordozta annak lehetőségét, hogy ez a díjmentesség, ingyenesség nem marad változatlan. A szolgáltatások valójában visszterhesek voltak, hiszen azokhoz ellenérték kapcsolódott, csupán annak mértéke tekintetében állapodtak meg a felek - nem tiltott módon - az ingyenességben, a díjmentességben, vagy a 0 forintban. Ezzel együtt a felek abban is megállapodtak, hogy a felperes jogosult az ellenérték mértékét módosítani. Ebből következően a felperes számára a díjmódosítás lehetősége, a tényleges díj megállapítása adott volt, azzal, hogy ez esetben is a Hpt. 210. § (11) bekezdésében foglaltak betartására volt köteles, amennyiben az az ügyfél számára kedvezőtlennek minősült. Ezekben az esetekben leszögezhető, hogy az ingyenességről, díjmentességről történő díjmegállapítás ebbe a kategóriába esett, így a felperes ezen jogszabályi rendelkezés betartásával volt köteles eljárni. A díjmódosítás tekintetében hangsúlyozza a Kúria, hogy a Hpt. 210. § (12) bekezdése nem általánosságban tiltja a díjak bevezetését, függetlenül attól, hogy a díjakért nyújtott szolgáltatás szerepel-e a szerződésben, mert ha így lenne, a Hpt. 210. § (11) bekezdésében írt eljárási rend és jogosultság nem érvényesülhetne. A Hpt. hivatkozott rendelkezéseiből levezetve csak azon szolgáltatások vonatkozásában nem tekinthető új díjnak a 0 forintos díj megemelése, amely jogcímet, szolgáltatást a szerződés már tartalmazza. A Hpt. 210. § (10) bekezdésében a jogalkotó a szerződésbe új díj bevezetését tilalmazza, azaz egy meglévő

szerződésnek olyan szolgáltatással és ahhoz kapcsolódó díjjal történő kibővítését, amely a szerződő felek eredeti megállapodásában nem szerepelt. Ennek megfelelően a korábban ingyenes vagy díjmentes, avagy 0 forintos díjazásának kijelölt szolgáltatásnak a Pti. hatálybalépése után az ügyfél által fizetendő díjhoz kötése nem minősül új díj bevezetésének.

- [27] Tévedett tehát az alperes és az elsőfokú bíróság is, amikor a felperesnél e tekintetben új díj bevezetését állapította meg, és annak tilalmazott voltára tekintettel - általánosságban értékelve azt - pénzbírságot szabott ki. A határozat ezen pontja nem volt jogszerűnek tekinthető, ezért azt a Kúria a jogerős ítéletnek a Pp. 275. § (4) bekezdés szerinti részbeni hatályon kívül helyezése mellett, a Pp. 339. § (1) bekezdése értelmében hatályon kívül helyezte. E jogszerűtlen döntés következtében új eljárás szükségessége nem merült fel, ezért az arra való kötelezést a Kúria mellőzte.
- [28] A számítási mód miatti szankcionálását a Kúria a felperes esetében megalapozottnak találta. A Hpt. 210. § (12) bekezdésében megfogalmazott jogalkotói szándék világos. A tartós pénzügyi jogviszonyokban az egyes szolgáltatások díjának végösszegét matematikai trükkel nem lehet egyoldalúan megemelni. Az alperesi célvizsgálat megállapította, hogy a felperes megváltoztatta a szolgáltatási díjai számítási módját, amelynek fix összegű részei több díj esetében is meghaladták a korábban meghatározott fix díjakat, továbbá azokhoz százalékos mértékű fizetési kötelezettséget is rendelt. Ez a módosítás az ügyfelekre nézve hátrányosabb díjakat eredményezett. Ennek egyik oka a tranzakciós illeték bevezetése lehetett, azonban a szolgáltatási díjak megváltoztatásának okai nem voltak megállapíthatók, és az sem, hogy az ily módon keletkezett végösszeg azonos-e az alapösszegnek a tranzakciós díjakkal megemelt összegével, azon belül marad-e, vagy meghaladja azt. A Pti. 5. §-a arról rendelkezik, hogy a pénzügyi tranzakciós illetékkötelezettséget - fő szabályként - a pénzforgalmi szolgáltató köteles teljesíteni. A 7. és 8. §-ban meghatározza ennek módját is, azonban sem a Pti., sem egyéb jogszabály nem tartalmaz tiltó rendelkezést arra nézve, hogy a pénzforgalmi szolgáltató az emiatt keletkezett többletköltségeit, terheit nem háríthatja át az ügyfelekre. Ennek megtörténte tehát alapvetően jogszabályba ütközőnek nem tekinthető, a Hpt. 210. § (11) bekezdésében foglaltak betartása esetén. Megállapítható volt az alperesi határozatban foglalt táblázat adataiból, hogy a felperes jogszabálysértést követett el e körben, azzal, hogy a Hpt. 210. § (12) bekezdésébe ütköző módon, az ügyfél számára kedvezőtlenül módosította egyoldalúan a számítási módot. A táblázat adatainak áttekintéséből egyszerű logikai következtetéssel kitűnt, hogy az alperesi vizsgálat által konkrétan érintett körben a számítási mód megváltoztatása történt, az az ügyfelek számára kedvezőtlennek volt minősíthető, ezért a Hpt. 210. § (12) bekezdésbeli tilalomba ütközött.

- [29] Mindennek megfelelően a jogerős ítélet keresetet elutasító része - a felülvizsgált közigazgatási határozat I. és III. számú rendelkezéseit érintő körben - helytálló és megalapozott volt, ezért azt a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [30] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el.
- [31] Tekintettel arra, hogy a felperes részben pernyertes lett, az elsőfokú és a felülvizsgálati eljárásban felmerült felperesi rész-perköltség megfizetésére a Kúria az alperest a Pp. 270. § (1) bekezdés folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdés szerint kötelezte.
- [32] Az alperes személyes illetékmentességére tekintettel a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt kereseti és felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. § értelmében az állam viseli.

Budapest, 2016. április 12.

Dr. Kovács András s.k. a tanács elnöke, Dr. Fekete Ildikó s.k.
előadó bíró, Dr. Kovács Ákos s.k. bíró